Politikai röpiratok.

116.

MIKÉPEN LEHET

AZ

EDDIGI 90 ÉVES BIZTOSITÁSI RENDSZER MELLŐZÉSÉVEL

MAGYARORSZÁGON

VASUTAKAT ÉS CSATORNÁKAT

EPITENI?

MEISELS SALAMON-tól.

1870.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.

(Hold-utcza 4. sz.)

Miképen lehet az eddigi 90 éves biztositási rendszer mellőzésével Magyarországon vasutakat és csatornákat épiteni.

Mielőtt e kérdésre felelek, szükségesnek látom az eddig szokásban levő 90 éves subventionális rendszert átalános vonalaiban körülirni, és közelebbről meghatározni, minő tulajdonképen a valódi jelentősége ezen rendszernek? Ezen kérdés magyarázata ez: A kormány engedélyt ád egy vállalkozó társulatnak, hogy egy kijelölt vasutvonalt maga épitsen, a kormány pedig biztosit ama társulatnak előre szám szerint megállapitandó és a vállalatba fektetendő tőke utáni 5%-es tiszta jövedelmet, hozzá vetve a pénzmegszerzési és alapitási költségeket, mint az ezen összegek után járuló törlesztési hányadot s épitési időközti kamatokat (Interculat %). Ezen biztositás és esetleg évenkénti fizetések rendesen 90 évre terjednek ki, mely majdnem 100 évig tartó időszak alatt tehát a vállalkozó társulat az illető vasutvonalon, mint tulajdona fölött szabad ren-

delkezési joggal bir, és annak jövedelmét élvezi, de ugyanezen rendszer az államot illetőleg pénzügyi tekintetben igen szomoru eredményre vezet, **és az ország pénzügyi romlása kutfejének nevezhető.**

Az ilyképen engedélyezett vállalkozó társulat, vagy jobban mondva 90 évi tulajdonosa a vasutnak, rendesen saját érdekétől vezetve, gyakran ellenkezésbe jön az ország érdekével, és természetes, hogy az utóbbi az előbbi által háttérbe szorittatik; igaz ugyan, hogy a kormány ellenőrködési jogával élhet, és szükség esetén azt gyakorolja is, de a tapasztalás elegendő tanúságot nyujtott arra, miszerint ezen ellenőrködés korántsem felel meg az ország igényeinek; de nem is felelhet meg, mert a vállalkozó társulat az ellenőrködő kormányhoz csak szerződési viszonyban állván, a köztük támadó viszályok csak birói eljárás utján egyenlithetők ki, s bár mily siker eredményeztetik, az ily eljárás mindig időt igényel, s ép az időveszteség az, melytől kiváló esetekben az ország jóléte többnyire függ. Az utolsó évek eseményei legjobb tanuságot adnak arról, hogy ezen viszály nem ritkán a kereskedésen is a legérzékenyesb sebeket ejti.

Az eddigi 90 éves biztositási rendszer s káros következményei csak akkor találhatják alapos és gyökeres ellensúlyozásukat, ha helyette azon pénzügyi tervezet alkalmaztatik, melyet már

1865. évben az akkor Bécsben székelt m. k. kanczellárhoz benyujtottam.

Ha ezen pénzügyi tervezet következményeit az eddigi rendszereihez ugy erkölcsileg, mint pénzügyileg egybehasonlitják, akkor legjobban ki fog tünni, miszerint ez eddigi rendszernek ép annyi az árnyoldalai mint amannak a fényoldalai.

Az emlitett pénzügyi tervezetem előnyei már abból is kitünnek az eddigi biztositási rendszer ellenében, hogy ezen uj rendszer szerint az állam **12 év** alatt, évenkint sem fizet az épitkező vállalkozónak az épitésért annyit, mint a mennyit az eddigi biztositási rendszer szerint kénytelen a tiszta jövedelmet évenkint **90 éven át** biztositani, illetőleg kifizetni, és az által is, hogy az én pénzügyi tervezetem szerint a középitkezések **egy perczig sem szünnek meg az állam tulajdona lenni**, azonban az eddigi biztositási rendszer szerint **csak 90 év** mulva válnak az állam tulajdonává.

A helyett, hogy a régi rendszer szerint a középitkezések egyes engedélyezett társulatoknak a jövedelem biztositása mellett 90 évre engedtetnének át, az uj rendszer szerint maga az állam kivétel nélkül tulajdonosa az egész vasuti- és csatorna-hálózatnak, és az épitést épitkező vállalkozók által foganatosittatja, az üzlet kezelését pedig saját közegei által gyakoroltatja, vagy adott

esetekben haszonbérbe is adhatja, mert ezen az uton a kormány az ország érdekeit szintén kellően óvhatja.

Az épitkező vállalkozóra nézve következő rendszer állitandó fel. A kormány kötelezi a vállalkozót a tervbe vett középitést egy, saját közegei által szerkesztett valóságos költségvetésnek megfelelő összegért 5 év alatt helyreállitani a kormány részére. Az épitési idő alatt fizet a kormány a vállalkozónak 5 részletben az épités fokonkénti előmenetele arányához képest bankegyben . . . . . 41 2/3 %-et, és . . . . . 58 1/3 %-et, 5%-es **szelvényekkel ellátott kincstári ezüstutalványokban teljes értékben (al pari), mely utalványok az épitési 5 év lefolyta után 7 év alatt törlesztendők**, és igy fizet a kormány 100%-et, vagyis a középitésnek egész valóságos költségvetés szerinti összegét.

Azon állitás, miszerint az épitkező vállalkozó már az épitési költség megállapitásakor kénytelen lehetne szem előtt tartani azon veszteséget, mely számára az által keletkezhetnék, hogy az épitési költség 58 1/3 része nem készpénzben, hanem csak kincstári utalványokban teljes értékben (al pari) fizetik ki neki, — **teljesen alaptalan**, — mert lekintve, hogy ezen kincstári utalványok mind tőkére, mind kamatozására nézve ezüstre szólók — következtetőleg 20% agio mellett an-

nak névleges 100 ezüst ftnyi tőke 120 frtnyi bankjegyben s annak 5%-nyi ezüst szelvényei bankjegybeni 6% képvisel, tekintve továbbá, hogy ezen kincstári utalványok kibocsátási napjától fogva már hét év le folytával mind beváltatnak, a pénzpiaczon tehát nemcsak előszeretettel fognak kerestetni, hanem a legmagasb tőzsde-árhoz is lesznek elértékesitendők; minthogy tudva levő dolog, hogy a rövid ideig folyó papirok a hosszabb idő alatt beváltandó papirokhoz a tőzsde-ár meghatározására nézve aránytalanul kedvezőbbek — s al pari is találnak elkelést; illyen jelentékeny előnyök mellett a vállalkozó legnagyobb megnyugvással fogadhatja el ezen utalványokat **teljes értékben** s igy legkisebb igazolt oka nincs e miatt az épitési költségeket felrugtatni.

Ezen uj rendszer alkalmazásánál eredményezendő tetemes pénzügyi előny abban találja magyarázatát, miszerint a magas állam és az épitést eszközlő vállalkozó közt becsempészkedő idegen elemek elesnek, melyek az ugynevezett tervkovácsolók, elő- s végengedélyesek, pénzbeszerzési syndicak s alapitási költségek czíme alatt pénzvágyuk csillapitására a valódi épitési költséget megkétszerezi, mely tekintélyes összegek pedig az én pénzügyi rendszeremnél csakis a m. kincstár javára maradnak.

A középitéseknél alkalmazásban levő 90 éves törlesztési és jövedelembiztositási rendszer-

nél számba hozott alaptőke **csak egy koholmányos nagyságot képező.** A **valóságos** költség összegét fölülhaladja **a névleges** alaptőke, nemcsak az alapitási költségek és a névleges alaptőke utáni épités időközti kamattal (Interculat-Zinsen), hanem felrugtatja azt rendesen a pénzmegszerzési költségek által is, valamint 50 — vagy 80%-ig. Ennek természetes következménye az, miszerint minden subventionált részvény-vállalat már létrejötte előtt, ha **névleg** nem is, de bizonyosan **valódilag** egy tartozási rovattal kezdi meg működését, mely a követelő rovatot 100%-tel is meghaladja; s csakis **az állam által nyujtott biztositásnak köszönheti**, hogy mégis cselekvőleg tarthatja magát.

Ehez járul még, hogy az összes névleges alaptőke kamatozását és törlesztését 90 éven át **ezüstben** kell biztositani, mely körülmény az állam terhére kivált egy országban, hol az ezüst utáni ráfizetménynek (agio) alig láthatjuk végét, igen fontolóra veendő egy tényező.

Ellenben az uj rendszer alapján a vállalat csak is a valóságos költségvetési összeg és csak igen csekély pénzmegszerzési költség által terheltetik meg, s nem fizet a kormány többet mint a költségvetés szerinti valóságos épitési költséget, még pedig az épitési idő alatt csak $41\frac{2}{3}$ %-et bankjegyben, a többi $58\frac{1}{3}$ %-et pedig csak fenn-

emlitett kincstári utalványokban, melyek a bevégzett 5 évtől fogva 7 év alatt beváltandók.

A megszerzendő pénzszükséglet tehát az épitési idő alatt a valóságos költségnek felét sem éri el s az épités valódi költségének másik fele csak is a lefolyt épitési időtől fogva az utalványok beváltására, eleintén ugyan rövid, de azután hosszabb időszak alatt megszerzendő.

De ezáltal a pénzmegszerzési költségek s azzal együtt a kamatozandó s törlesztendő alaptőke felettébb leszállittatik.

Ezen főtényezőnek hordereje csak akkor méltányolható kellően érdeméhez képest, ha fontolóra veszszük azon körülményt, miszerint az eddigi engedélyezési rendszer alapján a vállalatba fektendő alaptőke, annak ezüstbeni kamatozása s 90 évre szóló törlesztési quotája s pénzbeszerzési költsége által elejétől fogva 50% sőt 80%-nyire felrugtatja a vállalat valóságos költségét. Ennélfogva kézzelfogható tény, hogy minden vállalat, mely az én pénzügyi tervezetem alapján foganatosittatik, körülbelül felével olcsóbban állittatik helyre, minthogy csak fél ennyi tőkét igényel.

De sokkal lényegesebb előnyöket eredményezne az állam, ha az összes országos közlekedési intézményeket, azoknak ugy helyreállitását mint kezelését illetőleg, az én pénzügyi rendszerem alapján maga hajtaná végre, mert ezáltal egy-

részt a **nem-nyereséges** intézmények után háramló terhek leszállittatnának, másrészt pedig **a nyereséges** intézményekből befolyandó haszon csakis az államkincstár javára maradna.

Ezen állitásom előnyössége a fölhozott tényekből annyival is inkább kiderül, miután tudva levő dolog, **hogy Angolországban a legujabb időkben a kormány komolyan oda törekszik, hogy az eddig magántársulatok által épült vasutakat saját kezelése alá vonja**

Ha a kormány az országos vasuti és csatornai hálózatot az én pénzügyi tervezetem alapján állitja helyre, akkor a nemzet közvagyonának javára elérendő nyereség a szokásos engedélyezési 90 év lefolytával **milliárdok megtakaritását** mutatná a **nem-nyereséges** intézmények utáni fizetés elmaradása által, és **milliárdok beszedetnének** az állam kincstárába a **nyereséges** intézményeknél, mely nyereség pedig a régi rendszer szerint az állam részére elvész.

De hogy ezen állitásom nem képzeleti állitás, azt igazolni fogják a számok.

Tudvalevő dolog, hogy a m. kormány által engedélyezett utolsó vasutak között az alföldi vasutvonal a kormány részére a legelőnyösebb s legjutányosabb biztositási quota mellett lett engedélyezve, mindamellett azt látjuk, hogy ezen vonalnak egy mértföldnyi valóságos épitési és üz-

leti költsége 390,000 frtra rug; számitsuk már az egy mértföld utáni kiadásokat s bevételeket, az engedélyezési 90 évre minő eredményre jutunk a régi, minőre az uj rendszer alapján? — mert természetes, hogy ezen példa minden többi vasutvonalra irányadóul vehető, és ha valahol különbséget találnánk, annak oka csakis az engedélyezett társulat részére való **egyéb kedvezőbb körülményben keresendő.**

De hogy ezen egybehasonlitás hiba nélkül vitessék keresztül, szükséges, hogy mind a két részről a **főelemek** ugyanazonosak legyenek, tehát megkivántató, hogy mindkét rendszer mellett ugyanazon kamatlábot számitsuk az alaptőke után, ugyanazon kamatlábot a pénzmegszerzésre és az ezüst utáni ráfizetményre (agio) nézve, (ámbár az uj tervnél ezek tulajdonképen kedvezőbbek), valamint az évi jövedelmek is egyarányban számittassanak fel.

Az alföldi vasutnál biztosit a kormány egy mértföld után évi jövedelmül 36,500 ftot ezüstben a törlesztési quotát beleértve; mely összeg, ha az ezüstre szóló ráfizetmény-képeni (agio) 20%-et (a hogy azt az összes eredményezendő tételeknél mind a **bevételeknél**, mind a **kiadásoknál** számitásba hozandjuk) hozzá számitjuk, 43,800 ftot bankjegyben tészen.

A mértföldenkénti biztositott tiszta jövedelmi hányadnak számszerinti mennyisége nem döntő

tényező számadásunkra nézve; mert az uj rendszer szerint az állam részére eredményezendő megtakaritásra nézve, mely azáltal keletkezik, hogy a biztositó állam s az épitést eszközlő vállalkozó közt az eddigi biztositási rendszernél beavatkozó közreműködő idegen elemek általi nagy nyerészkedések elesnek, különbséget nem tesz arra nézve, valjon a mértföldenként biztositott tiszta jövedelem 36,000 vagy 25,000, avagy csak 20,000 ftot tészen — a végeredmény aránylag mindig csak ugyanaz.

A kiadások összege, melyet a kormány az engedélyezés tartamáig évenként ezüstben megtériteni tartozik, hogy a biztositott évenként 36,500 frt ezüstbeni tiszta jövedelem kiegészittessék, képezi tehát az évenkénti **költségi rovatot; jövedelemre az ilyen rendszeren létrejött vállalatból a kincstár számot nem tarthat,** mert a mennyiben a kormánynak a már esetlegesen fizetett biztositott pótlék a netaláni jövedelem többletéből sőt 4%-es kamattal visszatérittetik, annyival csak a megadott pótlék összege kevesbedik meg, de valóságos jövedelemre vagy nyereségre igényt soha nem tarthat; azonban, ha a kormány ugyanezen vonalt maga épitteti s annak kezelését maga viszi, következő eredményhez jut.

Ezen számadatokkali kimutatás nagyobb

pontossága tekintetéből szükséges, hogy III. rendbeli időszakot különböztessük meg, t. i. az

I. **időszakot**, mely képezi az 5 épitési évet; a

II. **időszakot**, mely képezi azon első üzleti 7 évet, melynek lefolyta alatt az állami utalványok beváltandók; s a

III. **időszakot**, mely képezi a 8-ik üzleti év kezdetét a 90-ik üzleti évig, mely utolsó időszakban az állam egyrészről a jövedelmet szedi, s másrészről a 7-ik üzleti év végéig tett kiadásokat, annak kamatját s törlesztését viseli.

Az első számu kimutatás azt jelezi, miszerint az állam minden olyan vasuti mértföld után, melynek valóságos költsége — mint az alföldi vonalnál — 390,000 ftot tészen, az I. időszak alatt 220,876 ftot tartozik költeni, azonban hogy a közönséges subventionalis rendszer szerint az államra semmiféle teher nem háramlik;

A II. időszak kezdetével, t. i. azon időponttól fogva, a melyben az üzlet egész kiterjedésében veszi kezdetét, szükséges a két rendszer összehasonlithatása czéljából három feltevést (Hypothesis) szem előtt tartani, melyek az üzlet által eredményezhetők, még pedig az

a) **föltevés** (Hypothesis), ha a vállalat jövedelme az évenként biztositott jövedelmet nem fedezi;

b) **föltevés**, ha az üzlet jövedelme épen csak a biztositott összeget fedezi, s

c) **föltevés**, ha az üzlet a biztositott jövedelmen túl egy bizonyos többletet eredményez.

Ezen három feltevésnek megfelelőleg szerkesztettek II. A., II. B., II. C. kimutatások.

A II. A. kimutatás azt feltételezi, miszerint az üzlet az évi biztositott jövedelemnek csak $^3/_5$ részét eredményezi;

II. B. azon esetet tárgyalja, midőn az üzlet ép annyit jövedelmez, mint a biztositott jövedelem összege; végre

II. C. midőn az üzletből eredményezett jövedelem mintegy $1\,^2/_5$ részszel fölülhaladja az évenkénti biztositott jövedelmet.

A II. A., II. B., II. C. kimutatások tehát számszerüleg mutatják azon költségi összegeket, melyek az állami kincstárt a 7. üzlet-év végén terhelik, t. i.

I. azon feltevés, midőn t. i. az üzlet által eredményezendő jövedelem csak $^3/_5$ részét képezi a biztositott tiszta jövedelemnek, akkor fizet az állam:

a) az uj rendszer szerint . . 571,357 ftot;

b) az eddigi szokásos rendszer szerint pedig . . . . . 160,238 ftot;

II. azon feltevésnél pedig, midőn az üzletből

befolyó jövedelem a biztositott jövedelemmel egyforma, akkor fizet az állam

a) az uj rendszer szerint . . 411,118 ftot;

b) a régi rendszer szerint pedig —

III. azon feltevésnél végre, a hol az üzletből folyó jövedelem a biztositott összeget $1^2/_5$ részszel túlhaladja, fizet az állam

a) az uj rendszer szerint . . 250,882 ftot

b) a régi rendszer szerint pedig —

látni való tehát, hogy az I. időszakokban a számok a régi rendszer mellett szólanak.

De térjünk át a III.,'még pedig a leghosszabb és igy a legjelentékenyebb időszakra, azaz: **a 8. üzleti év kezdetétől egész a 90. vagy 83. év lefolytáig**; itt a viszony szerfelett változik.

Ezen időszakra nézve szükségeltetik, hogy a számszerüleges összehasonlitás pontosan keresztül vitessék; azon megállapodás, miszerint az évi eredmények mind az uj, mind a régi rendszernél **állandóknak** megtekintessenek és ekként nem szükséges azt évről évre megállapitani, hanem a 90 éves időszak lefolytával felmutatható végeredmények a 7. üzlet - év végével nyert eredmények alapján következő számadásszerint találandók:

1. Az első feltevésnél az állam biztositási kötelezettségéből folyó összes terheltetését a 90 év lefolytával, akkor találjuk, ha azt kérdezzük, valjon milyen magasságot ér el egy 160,238 B. j.-

beli tőke 83 év mulva, ha azegész időfolyam alatt annak kamatját s a kamattóli kamatot s ezentúl még az évenkénti 17,520 frt B. j. költséget s annak kamatját s kamattóli kamatját hozzá számítjuk.

Ennek ellenében aként mutatkozik a végeredmény az uj rendszer szerint, ha felszámitjuk, valjon minő eredményt nyerünk 83 év mulva oly üzletből, mely egyrészről eredetileg 571,357 frttal van terhelve, midőn annak kamatját s kamattóli kamatját hozzá számitjuk; de másrészről ép annyi idő alatt évenkénti 26,280 ezüst frtnyi bevételt hoz, s ezen összeg után annak kamatját s kamattóli kamatját is fölszámitjuk?

A II. A. kimutatás szerint azt tapasztaljuk, miszerint a régi subventionalis rendszer szerint a teher magassága 225.000,000 frtot, az uj rendszer szerint pedig csak a 144.000,000 frtot éri el, tehát az állam terheltetése az uj rendszer szerint **81,000,000 azaz nyolczvanegy millióval kisebb.**

II. feltevésnél, hol az üzletből folyó valóságos jövedelem állandóan megfelel az állam által biztositolt jövedelmi összegnek, azáltal találjuk fel a 90 év végével eredményező összeget, a II. B. kimutatásban mutatkozó eredményt a 7. évi üzlet-eredmény alapján, ha azt kérdezzük: mily eredményt hoz egy üzlet 83 év mulva, mely egyrészről eredetileg 411,118 B. j. frttal van terhelve,

annak kamatja és kamattóli kamatját hozzá vetve, mely üzlet pedig évenkénti 43,800 B. j. frtot jövedelmez? itt is annak kamatja s kamattóli kamatját hozzá vetve, akkor II. B. kimutatásból azt találjuk, miszerint az állam a 90 év lefolyásával a régi rendszer szerint a vonalért ugyan mitsem adott, azonban hogy az uj rendszer szerint minden vasuti mértföld után **80.000,000 azaz nyolczvan millió jövedelmet nyer.**

A III. feltevésnél végre, ha t. i. az üzletből befolyó jövedelem a biztositott jövedelmet $1\frac{2}{5}$ részszel állandóan fölülhaladja, akkor a számadás épen ugy tétetik mint a II. feltevésnél tétetett és a II. C. kimutatás azt mutatja, miszerint a 90 év lefolytával minden vasut-mértföld után az uj rendszer szerint **212.216,000 betüvel: kétszáz tizenkét millió** és **kétszáz tizenhat ezer ftot nyer**; ellenben a régi rendszer szerint épen ezen óriási nyereségről lemondván, az állam azt kezéből kibocsátja.

Még meg kell jegyeznem, miszerint a hazánkban legközelebb foganatba veendő vasuti vonalaknál a koholt névszerinti alaptőke $5\frac{2}{5}$ %-tet túlhaladó tiszta jövedelemre van számitva, minélfogva a fentebbi 3 feltevés közül a **III. feltevés a legdöntőbb.**

Miután tehát mind a 3 feltevésnél az derül ki, hogy a **régi rendszer szerint az állam csak rendkivüli több kiadásokkal van ter-**

helve s legkedvezőbb esetben óriási jövedelmekről mond le, — akkor határozottan állithatjuk, hogy a II. A., II. B., II. C. kimutatások alapján **a régi 90 éves biztositási rendszer annál inkább kárhozatos,** ha tekintetbe veszszük, hogy a vasutak tiszta jövedelme évről évre csak növekedő.

A ki azon ellenvetéssel akar élni, miszerint nem kétségen fölüli körülmény az, hogy az állam ép oly előnyöket eredményezhet, mint ez az egyes részvénytársulatnál az eset; annak azt feleljük:

Hogy egy részvénytársaság, melynek vállalata utáni tiszta jövedelme az állam által biztositva van, már nem bir magánvállalati jelleggel, hanem állami vállalattá lesz. Ugyanezen ösztön és késztetés, mely rendesen a magánvállalatoknál a netaláni veszteségtöli félelem miatt gerjesztetik, nem található az állami biztositást élvező társaságoknál, sőt épen hiányzik az, és ez igen természetes, mert a rendes **tiszta jövedelem iránt ugyis biztositva van**; és ugyanazon körülménynek tulajdonitandó, ha azt találjuk, hogy a biztositást élvező társulatok eljárása a jogos várakozásnak meg nem felel, s minden erőfeszités nélkül lehetne adandó alkalommal külön röpiratot szerkeszteni, mindazon adatokat felsorolandó, a melyekből kiderithető, hogy az enge-

délyezett társulatok eljárása korántsem minden megrováson fölül áll.

Megczáfolhatatlan tény ugyan, hogy a subventionált társulatok kezelési rendszere sokkal czélszerübben van szervezve, mint az hajdan a cs. k. vasuti igazgatóságnál volt az eset.

De az állam akadályozva van-e vasutjai épitése és kezelésénél ugyanezen javitásokat alkalmazni, és az üzlettel megbizott hivatalnoka számára az üzletből eredményezendő haszon után járandóságot (tantiéme) szabván, ezáltal a hivatalnokokat az üzlet iránt inkább érdekeltetni, ugy mint az a magántársulatoknál szokás?

Azon kifogást, mintha az állam által nyujtott biztositás nem lenne valóságos kiadás, hanem csak előlegezés, mely idővel 4% kamattal neki visszatérittetik, mihelyest a vállalat jövedelme a biztositott tiszta jövedelmet túlhaladja — némely részben az alaposság szinét viseli ugyan magán, de azért nem döntheti meg a fentebbi számadási eredményeket.

A II. A., II. B., II. C. kimutatásokból kiderült végeredmények némely változás alá eshetnek ugyan, de azért **egészben** mégis épen állanak fenn; mert ha egy változékony tiszta jövedelmezés esetében 90 év alatt a II. A. kimutatás szerinti biztositási teher, idővel az $5^{2}/_{10}$ %-es több-jövedelemből az államnak visszatérittetik, akkor a biztositási teher megszünik ugyan, de ugyanezen

arányban növekedik a vállalat jövedelme is, mely jövedelem az uj rendszernél az állam kincstárába volna befolyandó.

A II. A. kimutatás helyére lépne a II. C. kimutatás, mely azon összehasonlitást tárgyalja, midőn az előleg visszafizetése megkezdődik.

A mit eddig állitottunk, számszerüleg be van bizonyitva, hogy t. i. minden vasutvonal mértföldje hasonló körülmények közt a régi rendszer alapján **sokkal többe kerül, ha nemnyereséges, s sokkal kevesebbet jövedelmez, ha nyereséges**, mintha az az állam kezelése alatt áll.

Ha tehát a kormány még tovább is a régi rendszerhez ragaszkodnék, igazolhatlan röviditést követ el az ország közvagyonán.

Azon körülmény, miszerint a 90 éves biztositási rendszernél 30 év után a vasutnak visszaváltása eszközölhető, nem érdemel méltánylást, mert ez esetben a társulatnak megtéritendő összeg az alapitási és pénzmegszerzési költségek által már annyira felcsigázott óriási összeget képez, hogy az állam ezen beváltás által mitsem nyerne.

De már most ezen kérdés áll elénk, valjon az uj rendszer **gyakorlatilag** is kivihető-e? — ezen kérdésre annyival is inkább **igennel** válaszolhatok, minthogy a következő tényállások

magok bizonyitják, hogy pénzügyi tervezetem **gyakorlati kivitele** életképességgel bir.

Midőn 1868. évben a magyar királyi közmunka- és közlekedési ministeriumnál az országos csatornázási ügy hozatott szőnyegre, az addig a magyar kir. pénzügyi ministeriumnál letéteményezett és őrzés alatt tartott pénzügyi tervezetemet tartalmazó felterjesztésem a magyar kir. közmunka- és közlekedési ministeriumhoz áttétetett, a hol ezen tárgy bővebb megvizsgálás alá vonatott.

Megelégedésemre láttam, miszerint a két érintett magyar kir. ministerium ezen pénzügyi tervezetem előnyösségéről meggyőződött, és velem ugyanezen pénzügyi tervezetem alapján a lök-gyomai öntözési és hajózható csatorna foganatositására (a ministeri tanács helybenhagyásának fentartása mellett) és az általam letett biztositék után szerződésre lépett; még a pest-csongrádi csatornára nézve is ugyanezen terv alapján köttetett velem szerződés, két helybeli bankkal egyesülve, sőt a szathmári csatornára vonatkozólag szintén csak az én rendszerem alapján folytattattak az alkudozások.

Nem feladatom sem nem czélom itt azon okok után kutatni, melyeknél fogva ezen pénzügyi tervezetem mindeddig életbe nem léptetett, daczára annak, hogy tervezetem czélszerüsége már az imént elősorolt cselekmények által

elvileges méltánylásra talált, és hogy a pénzügyminister ur ő Excellentiája tervezetem feletti elismerését irásilag is közölte velem: minélfogva kétséget nem szenvedhet, hogy az én pénzügyi tervezetem **életképességgel bir.**

De ha ezen kérdés állittatnék fel; valjon ezen pénzügyi rendszer Magyarországban **pénzügyileg** is kivihető-e? mindamellett hogy az ország közhitele nagy államadósság által gyöngitve, s polgárai súlyos adóteher által terhelve vannak?

Ezen kérdés, meg kell vallanom, első pillanatra aggodalmat gerjesztő lehet, de valóságban nincs rá ok — ha ezt közelebbről megtekintjük.

Igaz ugyan, hogy a régi rendszer szerint a nem-nyereséges vállalatoknál az állami kiadásoknak nagyobb része egész 90 évre szétoszolva lévén, a megszerzendő biztositási összegek és ezek kamatai és kamattóli kamatai nemcsak egyedül a mostani nemzedéket terhelik, hanem, sőt nagyobb része, még utódainkra is átszállandanak, holott az uj rendszer szerint csak is a jelen nemzedék viseli a pénz megszerzése nagy terhét, működésünk gyümölcsözése már utódainkra tehermentesen szállna át; azonban feltéve, hogy ezen előnyök és terhek szétoszlása csakugyan ugy valósulna a mint látszik, **állami szempontból indulva ki**, az elv még akkor sem volna elvetendő.

Az állam mint olyan, nem működik az or-

ság javára, csak mától holnapra, és a mint mi elődeink jó intézményeinek gyümölcsét élvezzük, szintugy kötelességünk oly közintézményeket életbe léptetni, melyek czélszerüek, még azon esetben is, ha csak utódaink élvezendik annak hasznát. **Hiszen az államadósság nem kevésbé száll hagyományképen a jövő nemzedékre is!**

De nem is való, hogy az uj rendszer jótékonyságát a jelen kor nem élvezhetné; a mint tovább számszerint bebizonyitandjuk, már a jelen kor is élvezheti a subventionális terhek könnyebbitését **és már 18 év mulva** az uj rendszer jótékonyságának teljes élvezetébe léphet.

Az uj rendszer sikeres kivitele csak attól függ, mennyiben lehetséges az állami kincstár, pénzügyileg igénybe venni a nélkül, hogy az adózó nép ereje—a mint ez az eddigi subventiorendszer által történik — ne terheltessék.

És ez lehetséges!

Az uj rendszer nem követel a jelen kortól nagyobb áldozatokat mint a minőt az eddigi rendszer követel tőle, azon lényeges különbséggel mégis hogy az uj rendszer azokat **csak** $17^1/_2$, a régi rendszer pedig **egész 90 évig** követeli.

És ezen kérdésre: valjon honnan szerezzen a kormány annyi pénzkészletet, hogy az egész vasút- és csatorna-hálózatot maga építse ki s maga kezelje? — arra a válasz igen könnyü.

Való ugyan, hogy Magyarország, mely kebelében mindennemü nyers anyagokban ki nem merithető kincseket rejt, a nemes pénzérczeket **képviselő jegyekben szűkölködik**, de ez tekintetbe nem vonható. Magyarország a természet által mindazon anyagokkal bőven rendelkezik, melyek a vasutak s csatornák épitéséhez szükségeltetnek, és igy nem is szükséges, hogy azok megnyerése végett országos kölcsönben keressen menedéket. Az én pénzügyi tervezetem szerint az épités folyama alatt a **valóságos költségnek** csak 40 %-je kivántatik, mely pénzkészlet a lassanként kibocsátandó kevés papir által itt belföldön találja elhelyezését nemcsak, hanem az anyagok nagybani értékesitése által ezen egész összegek belföldön is maradnak; a mennyiben azonban a szükséglet belföldön ki nem telhetnék, az állam onnan merítené, a honnan a társulatok merítik, t. i. a közpénzpiaczon, s hogy ez semmi nehézséggel nem jár, utalunk a grátz-győri vasutat illető f. é. márczius 31-én történt kötvény kibocsátására, mely alkalommal a pénzmegszerzéssel megbizott bankok által csak a közönséges részvények kibocsátási ára 83 ftra lett szabva, mindamellett az eredmény azt mutatá, hogy a magas ár daczára 37500 darab helyett 5.452,178 darab lett jegyezve.

Több pénzkészletet, mint a mennyit az állam a közpénzpiaczon találhat, a részvénytársulat ok

sem szerezhetnek, és a mennyiben az ezeknek kész rendelkezésükre áll, annyiban az államnak is rendelkezésére álland, kellő biztositás mellett, t. i. hogy ezen összegek a többi állambevételektől egészen elkülönitve kezeltetnek s csak azon czélra használtatnak fel, a melyre felvétettek.

Ehhez szükséges, hogy törvényhozás utján a közlekedési ministerium számára, s igy a többi állami alapitványoktól tökéletesen elkülönitett **alapitvány vasutak s csatornák épitésére alapittassék, a közlekedési minister ezen alapitványt függetlenül kezeli s annak tartozástételei (Passiva) törvényhozásilag biztosittatnak.**

Az ilyképen alakitott vasut s csatornakezelő intézetnek feladata: a papirkibocsátás utján szerzett tőkét és a vasutak- s csatornákból eredményezendő jövedelmet a **rendkivüli bevételek,** nemkülönben az e czélra tett kiadásokat s törlesztési hányadokat a **rendkivüli kiadások** rovatába hozni. Ez épen ugy volna, mintha az összes részvénytársulatok ezen állami közlekedési intézet kezében összpontosittatnának.

Avagy tán azt gondolja valaki, hogy mindazon vasutvonalok, melyek az utolsó évtizedekben életbe lettek léptetve, még akkor is létre jöttek volna, **ha azok az állam által nem lettek volna biztositva?**

Ha tehát az állam hitele elég hatalmas volt

minden további fedezés nélkül csupán csak az általa nyujtott biztositásnál fogva az utolsó tizedekben annyira megszaporodott részvényeknek és elsőbbségi kötvényeknek illő keletét megszerezni, annyival könnyebben teheti azt az állam maga számára, midőn a felveendő tőkéket egyedül a felépitendő vasutakra és csatornákra forditandja? e tőkék nemcsak azon mértékben fognak rendelkezésére állani az ekként szervezett közlekedési alapitványnak, mint azok a subventionált magán vállalatoknak rendelkezésökre állottak, hanem sokkal olcsóbban lesznek megszerezhetők.

A közlekedési alapitvány minden általa teremtett vasut és csatornára nézve különkülön számadást vezet és ugy mint önálló tárgy telekkönyvileg is fedezetül szolgálhat az ugyan e testre felvett kölcsönre.

A tőketulajdonosok, kik ilyképen a vállalatra pénzüket adják, több biztositással élnek, mint azok, kik elsőbbségi kötvényeket vesznek, mert fedezetüket találják:

1. a vállalat jövedelmében,
2. a befektetett alaptőkében, s
3. az állami biztositásban.

Ha elvégre az ily módon a közlekedési alapitvány által életbeléptetett nyereséges s nem nyereséges intézmények **egyetemlegességet** (Revirement) képeznek, ugy hogy a nyereséges

intézmény többlet-jövedelme a nem-nyereséges intézmény jövedelemhiánya fedezéseül felhasználtatik, akkor a fennérintett fedezésekhez még egy főtényező járul, a melylyel a magánvállalatokra kibocsátott elsőbbségi kötvények nem birnak.

Ha ezen túlfedezés már magában elégségesen igazolja ezen állitásunkat, hogy az ilyképen az állam által foganatositandó papir kibocsátása legalább a magán-elsőbbségi kötvényekkel hasonló értékben állandanak, akkor bizonyos az is, hogy az előbbiek még magasabb áron lesznek elhelyezendők, mint az utóbbiak, még pedig következő okoknál fogva:

Tapasztalásból tudjuk, miszerint a részvénytársulatok a megkivántatott tőkepénz beszerzése czéljából rendesen annak mintegy $^2/_5$ rész erejéig részvényeket s mintegy $^3/_5$ rész erejéig elsőbbségi kötvényeket bocsátanak ki, mely utóbbiaknak tőzsde-ára rendesen 20 $^0/_0$-tel magasabb mint az előbbieké.

Ha igaz is, hogy az elsőbbségi kötvények a részvények előtti elsőbbséggel birnak, mégis a részvényeknek a vállalatokra nehezkedő terhe az elsőbbségi kötvények árfolyamát nyomja és ezek kétségen kivül értékesebbek volnának, ha a részvényeket sem kamatolni, sem törleszteni nem kellene.

Az alaptőke egész $^2/_5$-öd részét eddig rende-

sen részvényekben kellett megszerezni, melyeknek megszerzési költsége által az alaptőke névleges értéke a vállalatok tényleges költségén annyira túlfeszíttetik, a közlekedési alapitványra nézve **felesleges**, mert, tekintve az alapitási költségek elesését, az alpari kiadott utalványok (Bons) alacsony kamatlábát és végre a kötvények magas kibocsátási árát, a vállalatot a részvények egész összegénél, sőt az elsőbbségi részvények részletes összegénél kisebb alaptőkével fogja üzni, mint a milyennel egy részvénytársulat birhatná.

Az uj rendszer szerint csakis annyi alaptőkét igényel a közlekedési alapitvány, a mennyi **valósággal** az épités kivitelére költségvetés szerint **okvetlen szükséges**; itt **formált s képzeleti összegnagyságokról** nem lehet szó — de épen azért bizonyos, hogy az állami kincstár utalványai s kötvényei a pénzpiaczon előszeretettel fognak kerestetni, mint minden valóságos jól alapitott (solid) papir; azonban a magántársulatok kötvényei s részvényei, mindenki előtt, a ki az alapitási üzérkedéseket ismeri, csak **képzelt értékkel** birván, ehhez képest azok árát is szabja.

Ehez járul még azon főelőny, hogy az uj rendszer szerint az épitési idő alatt az épitésbe fektetendő tőkepénznek csak $41^2/_3$ % része s $58^1/_3$ % erejéig kincstári ezüst-utalványok (Bons) után járuló kamat fedezésére kibocsátandó köt-

vények szükségeltetnek, minthogy az ezüst-utalványok beváltására kivántatott összeg csak akkor szükségeltetik, midőn az egész vállalat már kész s üzletben van; ellenben a régi rendszer szerint a vállalathoz megkivántatott pénzkészlet egyszerre és egészben kell az épitési idő alatt megszereznie, mert különben a vállalat létrejötte lehetetlen.

És miután e kötvények tőzsde-ára akkor, a midőn a vállalat üzlete életbe lép, rendesen sokkal feljebb szokott szállani, ezen nyereség csakis az állam javára esnék, ha t. i. az állam kötvényei nagyobb részét csak akkor bocsátja ki, mikor a vállalat már egész üzletét megkezdé.

De még azon korülmény is nagy előnyt nyujt az uj rendszernél, hogy a közlekedési alapitvány részéről kibocsátandó papiroknál a beváltási idő igen rövid, és ilyen papirok, melyek törlesztése rövid idő alatt foganatosittatik, sokkal hamarább s sokkal jobb ár mellett majdnem teljes értékben helyezhetők el, mint olyan papiroknál lehet az eset, melyeknek törlesztése 50 vagy 90 év alatt foganatosittatik.

Az uj rendszer alapján kibocsátand az állam ezüst-utalványokat (Bons), melyek a vállalat egész üzlete kezdetétől számitott 7 év alatt beváltandók, s kibocsát továbbá ezüst-kötvényeket, melyeknek beváltása annyi idő alatt történik, mennyi idő alatt az uj rendszer szerint a válla-

latba fektetett tőzspénz azt lehetségessé teszi, és amint azt tovább számok által bebizonyitandjuk, a kibocsátási naptól fogva **12 év** alatt történik, holott a régi rendszer szerinti törlesztés csak **90 év alatt** lehetséges.

Ha tehát a még csak 90 év alatt törlesztendő elsőbbségi kötvényeket a magán társulatok által már az épitési idő alatt 20%-es ezüst fölülérték (agio) mellett 85%-tel lehet elhelyezni, akkor bizonyossággal állithatjuk azt, hogy a 12 év alatt törlesztendő állami kötvények nem kevésbé is 85 vagy 90 frttal az eladási díj (Provision) levonása után fognak rögtöni elkelésre találni, kivált, ha a kibocsátásnál az eljárás szabatos leend.

Hogy ezen magas és talán még magasabb ár elérhető lesz, kétséget nem szenved, annál kevésbé, miután az állam, kötvényeinek kibocsátásával igen takarékosan járhat el és a pénzpiacz kedvező helyzetét haszonnal várhatja be.

A III. szám alatti kimutatás egy pénzügyi tervezetet foglal magában arra nézve, midőn az állam az uj rendszer alapján vagy 500 mértföld vasutat vagy csatornát akarna épiteni, melynek mértföld szerinti költségvetése általánosságban véve például 390,000 és igy összesen 195 millió frtot tenne. Ezen számitásnál következő főfontosságu s minden kétségen fölüli alapelvekből kell kiindulnunk.

Szükséges legelőbb is, hogy a közlekedési alapitvány hitelét az állam csakis azon mérvben s csak azon időben vegye igénybe, a mikor s a mennyiben okvetlenül szükséges, mert csak akkor élhet olcsó hitellel s igy csakis annyi kötvényt bocsátand ki, mint a mennyit kész munka által fedezhet.

Az épitési idő alatt, kivált mindaddig, mig a vasut vagy csatorna az üzletnek nincsenek átadva, kötvények kibocsátása utján beszerzendő pénzkölcsönt csak annyiban szabad eszközölnie, a mennyiben az épitkező vállalkozó fizetésére s az államkincstári ezüst utalványok kamatja fedezésére okvetlen szükséges, mert mindaddig, mig a vállalat üzletét nem kezdé, a kötvények csak kevésbé kedvező ár mellett helyeztethetők el; e tekintetből kivánatos oda működni, hogy minél előbb a közlekedési intézmények, ha csak részletben is, üzletüket megkezdhessék. Megjegyeztetvén, miszerint ezen fontos alapelvtől annyiban lehet eltérni, a mennyiben az időszerinti pénzpiacz kedvező helyzetét fölhasználva, a kötvények előnyös elhelyezését sikerrel eszközölhetése czéljából a kötvénykibocsátást nagyobb mérvben teheti, mely kedvezmény az épités időközti kamat (Intercular %) fedezésére felhasználható lészen.

Tekintve a helyreállitandó munka nagyságát, elvileg 5 évi határidőt tűzünk annak elkészitésére.

E szerint ezen 500 mértföld, mely az uj rendszer alapján 195 millió valóságos s a régi rendszer szerint 350 millió névleges értéket képvisel, következő arányban jönne létre:

Az épités első 5 félév végével $^1/_3$ rész 65 millió bankjegybeni valóságos, s $116^2/_3$ millió névleges értékü, a 6. félév végével a fele $= 97^1/_2$ millió valóságos és 175 millió névleges értékü, a 8. félév végével $^3/_4$ rész $146^1/_4$ millió valóságos és $262^1/_2$ millió névleges értékü és a 10. félév végével az egész 500 mértföld foganatositva lévén, 195 millió valóságos s 350 millió forint névleges értéket képvisel.

A forgalomba tétetett államkincstári ezüstutalványok s elsőbbségi kötvények összes menynyisége az elkészitett közlekedési intézményekbe fektetett névleges egész összegnek $^3/_5$ részét sem képezvén, ennek kibocsátási ára magasabb leend, mint a részvénytársulatok által az üzlet megindításakor kibocsátott elsőbbségi kötvényeké, tekintve, hogy a társulat névleges alaptőkéje legalább $^3/_5$ rész elsőbbségi kötvényeket kibocsát, ellenben a közlekedési alapitvány annyit sem bocsát ki.

Ezen körülménynek a III. számú kimutatásban azért nem adatott hely, mert ha való is, hogy az állami közlekedési alapitványnál, a részvénytársaságnál, pénzmegszerzés s alapitási költségek czíme alatt annyira gyakorolt ámitásoknak helye

nincs, a pénzszerzés mégis némi részben költséget okoz.

Ennélfogva feltehetjük azt, miszerint az állam kötvényeit az épitési idő 6-dik félév végén az ezüst perczentnyi felülfizetmény mellett csak 85 %-tel, de már a 7-ik félév végén 90 % fogja értékesithetni.

Azon időponttól fogva, melyben a közlekedési intézménynek (ha csak részletesen is) üzletüket megkezdik, az állam a közlekedési alapitványnak csak annyi biztositást nyujt a valóságos tiszta jövedelem kiegészitése által biztositott összeg erejéig, a mennyit az eddigi rendszer szerint a részvény-társulatnak nyujtott, t. i. a képviselt **névleges** összeg $5^{2}/_{10}$ %-es tiszta jövedelmét.

Az alföld-fiumei vasutnál 36,500 frt ezüstben vagy bankjegyben 43,800 frt biztositás engedélyezve lévén, fel kell tételeznünk, miszerint az állam a közlekedési alapitványnak minden az üzletnek átadott mértföld után — vagy az üzletből — vagy állami subventio czíme alatt 36,500 forintot ezüstben bevesz és ezen bevétel a III. számú kimutatásban bennfoglaltatik.

Ezen időnkénti subventio alól az állam az uj rendszer szerint sincs tökéletesen felmentve, de a III. számú kimutatás számszerüleg azt mutatja, hogy már $17^{1}/_{2}$ év mulva mind a vállalatba fektetett tőke, mind az épitő vállalkozónak az épités közben adott kincstári utalványok s többi

szükségletek fedezésére kibocsátott kötvények (kivéve azon subventionalis összegeket, melyek netalán az állam részéről megtétettek volna) törlesztettek, beváltattak, s hogy az állam az uj rendszer szerint **már 17½ év mulva épen ugy tehermentesen birja a közlekedési intézményt mint** a régi rendszer szerint, **csak 90 év** mulva lehet az eset.

De ha a III. számú kimutatásban felhozott pénzügyi tervezet gyakorlatilag nem egész terjedelmében valósulna, s feltéve, hogy a pénzbeszerzési költségek valamivel felemelkedhetnének, illetőleg a kötvényeknek kibocsátási ára tőzsdei viszonyok következtében — valamivel alantabb maradna, mint az a tervben számadásba hozatott, de még ekkor is az ebből eredendő különbség csak annyira terjeszkedhetnék, a mennyiben az intézmény tökéletes tehermentességét legkedvezőtlenebb esetben csak **1 vagy 2 évig** halasztaná továbbra, s ugy teljes joggal s tökéletesen igazolva azt állithatjuk, hogy az uj rendszer szerint a jelen nemzedék is, minden túlságos erőfeszités nélkül, már **17—20** év mulva mindazon jótétemény élvezetébe helyeztetik, a mely élvezetbe a régi rendszer szerint csak **90 év** mulva ivadékaink jöhetnének.

Az összes vállalatok tehermentessége beállván, minden további biztositás az állam részéről magától megszünik.

De ha netalán az állam az uj rendszerrel összekötött, bár csak 17—20 évre terjedő biztositási teher alól még az idő lefolyta előtt menekülni szeretne, akkor az olyképen létrejött nyereséges vonalokat elárusithatná, mely alkalommal mind az azok épitésénél már eredményezett s maga helyén bővebben kideritett megtakaritásokat legjobban értékesitené, és még azon fölül oly eladási árt érend el, mely az eddigi rendszer szerint létrejött vállalatokat terhelő elsőbbségi **kötvényei és részvényei összes** tőzsdeára tészen.

Az ily módon eredményezett 50—80 %-nyi nyereséget a nem-nyereséges vonalokba fektetett tőkék törlesztésére fordíthatná.

Az állam képes azután az eddigi szállitási díjak fentartása mellett, sőt a netán addig előlegképen az intézménynek nyujtott pótösszegeket az üzletből visszavenni, vagy ha ily előlegre szükség nem lett volna, az évenkint begyülendő jövedelem többletét más czélszerü középitményekre forditani.

Ha fontolóra vétetik, miszerint az eddigi vasutakra nézve uralkodó kizárólagos rendszer mellett kilátás van arra, hogy az eddig Magyarországban létező vasutak rövid idő mulva $5^{2}/_{10}$ %-nél több tiszta jövedelmet eredményezendnek s hogy a közlekedési alapítvány az uj rendszer szerint az összes közlekedési intézmé-

nyeket maga kezelvén, ugy, hogy a nyereséges mint a nem nyereséges intézmények egy kézbe egyesitve egymást kiegészitenék, az eképeni egyetemleges rendszer jótékonysága csak akkor bizonyittatnék be fényesen. Ezen egyetemlegesség alapján a biztositási szükség a nem nyereséges vonaloknál nemcsak feleslegessé válna, sőt a jövedelmek befolyásának idővel oly hatalmas kútforrást nyitandnak a közlekedési alapitványok, hogy igen jelentékeny tőkék felett fog rendelkezhetni s az ujabbi középitéseket sajátjából fogja foganatosittatni a nélkül, hogy hitelt volna kénytelen igénybe venni.

A jelenlegi 90 éves engedélyezési időszak még soká tartand, azonban az uj rendszer alapján az állam sok tehermentesitett vonalt fog birni s a közlekedési alapitvány dúsan befolyó bevételek fölött fog rendelkezhetni, minélfogva képes leend a közlekedési intézményeket még jobban és jobban tökéletesiteni vagy a meglevőkre nézve a szállitási ágakat nagyobb mérvben leszállitani; ha elvégre ezen végpontot elérte, csak akkor fogja az uj rendszer fényoldala magát minden czáfolaton fölülemelve bebizonyitani s a nemzetgazdászat, kereskedelem, ipar és üzlet első sorban élvezendik annak gyümölcsét.

Az uj rendszer végeredménye az leend, hogy a vasutak és csatornák czélja nem épen jövedelmezések kútforrásául szolgáljanak, hanem

mint állami nyilvános közintézetek, főfeladatuk inkább az lesz, hogy fentartási költségük fedezése után a termelésre, az országos kereskedelemre és iparra elevenitőleg hassanak és jótékonyságukat azon mindeddig a világ közlekedésétől elkülönzött és szegénységben tengő vidékekre is kiterjeszszék.

Már most is jobban és jobban érezhetők azon nehéz sérelmek, melyek nemzetgazdászatunkon azáltal ejtettek, hogy bizonyos vonalokon a közlekedés csakis az engedélyezett magán-társulatok javára van monopolizálva, minélfogva azon magántársulatok elintézésökben csak az alapitók és jövedelemben részesülők érdekét tartván szemmel, koránsem **azt** kutatják, valjon megfelelnek-e a fennálló díjszabályok és közlekedési eszközök a közlekedés minden követelményeinek.

Mennél tovább gyakoroltatik ezen engedélyezési s biztositási rendszer, annál halmazottabbakká válnak azon áldozatok, melyek az államtól követeltetnek, hogy mindazt jóvá tegye, a mi az eddigi rendszer által elhibáztatott.

Reméljük, hogy az eddigi biztositási rendszer beteges jellemének felderitése, miszerint a számszerüleges kimutatások által bebizonyittatott veszedelem bekövetkezése, mely nemzetgazdászatunk megsemmisitésére van irányozva, s hogy elvégre azon út kitűzése, a melyen indulva mindazon viszályok és veszélyek elkerültethet-

nének, a kormány élén álló közegeket, kik hivatva vannak az ország javát előmozditani, arra birandja, hogy ezen örvénybe vezető uton tovább ne haladjanak.

Jelenleg Magyarországon mintegy 500 mértföldnyi vasút részint épités, részint foganatositás alatt van.

Ha ezen 500 mértföldnyi vonal az általam részletesen kifejtett uj pénzügyi tervezet alapján épittetnék meg, csak $^3/_5$ % rész tiszta jövedelem eredményezés mellett az állam **mértföldenkint nyolczvanegy millió s igy 500 mértföldre negyven milliárddal kevesebb biztositási** összeggel terheltetnék; ha pedig a tiszta jövedelmezés csakis a biztositott összeget éri el, akkor mértföldenkint **nyolczvan millió** és igy 500 mértföldnél **negyven milliárdnyi haszon** maradna az állam javára, s ha elvégre a tiszta jövedelem a biztositott összeget $1^2/_5$ %-tel túlhaladja, akkor az állam mértföldenkint **212.216,000** azaz kétszáz tizenkét millió kétszáz tizenhat ezer és ugy 500 mértföldenkint **106 azaz egyszáz hat milliárd és 108.000,000 azaz egyszáz nyolcz milliónyi hasznot aratna,** mely óriási összegek pedig a régi engedélyezési rendszer szerint mind elvesznek az állam s közvagyon kárára.

Ezen számok oly szabatosak, hogy kétségbe

nem vonható, miszerint a kormány ezen általam kifejtett rendszert elfogadva, azt minél előbb életbe léptetendi; és csak is édes hazám iránti szeretetem késztet arra, hogy ezen tervezetet első sorban édes hazám oltárára letegyem, a mennyiben azt a m. kormány és az ország képviselőivel közlöm, fáradságom legkielégitőbb jutalmát találandván abban, ha az illetők, soraimból a nagyhorderejü kérdés igazsága iránt maguknak meggyőződést szerezve, azt népünk s országunk javára érvényesiteni vállalkoznának.

Pest, 1870. év május havában.

Meisels Salamon.

I. KIMUTATÁS,

feltételezve, hogy az épités kezdete 1870-ik julius hó 1-je.

Az öt évi épitési időszak alatti valóságos költségek kitüntetése az uj rendszer szerint, midőn egy mértföld valóságos költségvetési összege 390,000 forint Bankvaluta.

Az 1-ső épitési évben.

(1) 1. részfizetés készpénzben (1871. év mint a fizetés közép határideje) . . . . . frt. 32500

A 2-ik épitési évben.

az utolsó részfizetés utáni 8% kamatja (1872. év január 1. mint a fizetés közép határideje) 2600
ehhez a 2. részfizetés készpénzben . . . . . 32500 frt. 35100
összesen frt. 67600

(Jegyzék: a kincstári ezüst-utalványok (ezüst Bonds) kamatai s annak kamattóli kamatai az épitési időszak végével felszámittatnak.)

A 3-ik épitési évben (a fizetés középhatáridejе 1873. január 1-je)

az eddigi részfizetések, azaz 67600 frt utáni 8% kamatja 5408
ehhez a 3. részletfizetés készpénzben számitva . . . . . 32500 frt. 37908
összesen frt. 105508

A 4-ik épitési évben (a fizetés középhatáridejе 1874. január 1-je)

az eddigi részfizetések, azaz 105508 frt. utáni 8% kamatja 8441
ehhez a 4. részfizetés készpénzben . . . . . 32500 frt. 40941
összesen frt. 146449

Az 5-ik épitési évben (a fizetés közép határideje 1875. január 1-je)

az eddigi részfizetések azaz 146449 frt. utáni 8% kamatja 11716
s az 5. részfizetés készpénzben hozzávéve . . . . . 32500 frt. 44216
össesen frt. 190665

Az épitési időszak vége. (1875. évi julius hó 1-jén).

(2) Ehez járul az épitési időszak alatt felháramlott kamatja s kamattóli kamatja, az épitkező vállalkozónak fizetésképen kiszolgáltatott kincstári ezüst utalványok után . . . . . frt. 30211
frt. 220876

Jegyzékek:

(1) A számadások keresztűlvitelével a kamatok 8% kamatlábon felszámittatnak azon feltételezés mellett, miszerint az állam a megkivántató készpénzt közönséges állami kölcsön utján fogja megszerezni azon kedvezményeket, miszerint az állam az uj rendszer szerint a mint azt a következő kimutatás kideriti, a szükségeltetendő pénzt még sokkal olcsóbban fogja megszerezhetni — tekintetbe nem vétetett.

(2) Az öt évi épitési időszak alatt a vállalkozónak fizetésképen kiadandó kincstári utalványok egész összege 227500 frt.

Ámbár hogy egy öt évi épitési időszaknál az első évbeni munka teljesitése (a mint azt a tapasztalás tanitja), sokkal kevesebb arányu mint az utolsó évben lehet, mely körülmény magában is az uj rendszer mellett szól, mindhogy ez által az alaptőke az első évben kisebb mérvben igényeltetik, mindamellett az összes pénzszükségletet **egyarányúlag** az egész öt évre hoztam számadásba, nehogy a számadás egyszerűsége zavartassék.

A vállalkozónak évenkénti járandóságának kifizetése készpénzzel kezdődvén meg, a kincstári utalványokban történendő fizetéseket csak minden év végére tettük, minélfogva a minden évben kiadandó utalványok után járandó kamat 45500 frtot tészen.

Az 5%-es kamatláboni ezüst kamatok 20%-es agio mellett az oldalt kitett rovatakban bankjegybeni 6%-es kamattal számoltattak fel.

Ezen alapon szerkesztetett jelen kimutatás, melyből kiderül, mennyire rugnak az összes kincstári utalványok utáni kamatok s kamattóli kamatok az egész épitési idő folyama alatt.

Épitési évszám	a lejárt félévnek		a kibocsátott ezüst utalványok összege		készpénz-szükséglet			
					fizetésre		összesen	
	száma	kelte	az egyes részletnek	összesen	a kibocsátott kincstári utalványok egész összegének félévi szelvényei után	az előbbi félévekben kiadott kincstári utalványok egész összegének félévi kamatai után	minden félévben	főtétel
I	2	30. jun. 1871	45500	45500	....	...	....	
II	1	31. decz. 1871	.....		1365	...	1365	
	2	30. jun. 1872	45500	 91000	1365	55	1420	1365 2785
III	1	31. decz. 1872	.....	.....	2730	111	2840	5625
	2	30. jun. 1873	45500	136500	2730	225	2955	8580
IV	1	31. decz. 1873	.....	.....	4095	343	4438	13018
	2	30. jun. 1874	45500	182000	4095	521	4616	17634
V	1	31. decz. 1874	.....	.....	5460	705	6165	23799
„	2	30. jun. 1875	45500	227500	5460	952	6412	30211

II. KIMUTATÁS

A.

1. FELTEVÉS (HYPOTHESE)

a vállalat valóságos tiszta jövedelme $^3/_5$ része a biztositott összegnek, mely 36500 forintot ezüstben = 43800 forintot bankértékben tészen évenként.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Észrevételek
	Az uj rendszer szerint									az eddigi engedélyezési rendszer szerint				
A II. időszakbeli félévek folyó száma	időnkénti állása a kincstári ezüst utalványoknak		készpénzbeni kiadások				készpénzbeni bevételek	a kiadások többsége		készpénzbeni kiadások				
	névleges összege a félévenként beváltandó kincstári ezüst-utalványoknak (Bonds)	összege a forgalomban levő kincstári utalványoknak (Bons), melyekért az 1. rovatban foglalt kamatok megfizetendők	félévi kamatja: a lefolyt félévben felszámitott készpénz-kiadások többlete egész összegének (10-ik rovat) mint az I. kimutatásban 8% egy évre	félévi kamatja: a forgalomban lévő ezüst kincstári utalványoknak (Bons) (3. rovat) 0% bankértékben évenként 20% és agio mellett ezüstben 5%	Az ezüst kincstári utalványok (Bons) beváltására (2. rovat) bankértékben 20% agio mellett	Összesen	a vállalat feltevés szerinti félévenkénti tiszta jövedelme	a félévenkénti kezelésből	Teljes összege	félévenkénti pótlék a valóságos tiszta jövedelemnek a biztositott összegig való kiegészitésére	félévenkénti kamatja a lefolyt félévben kitudott készpénzbeni kiadások teljes összegének (14. rovat) 8%-val évenként	minden egyes félévben	Összesen	
....	.....	227500	.....	.....	.....	.....	.....	220876	.....	....	....	.....	.....	
I	16250	.....	8835	6825	19500	35160	13140	22020	220876	8760	....	8760		Az ezen rovatban beigtatott összegek az I. kimutatásból vonattak ki.
		211250							242896				8760	
II	16250		9716	6337	19500	35553	13140	22413		8760	350	9110		
		195000							265309				17870	
III	16250		10612	5850	19500	35960	13140	22822		8760	715	9475		
		178750							288131				27345	
IV	16250		11525	5363	19500	36388	13140	23248		8760	1094	9854		
		162500							311379				37199	
V	16250		12455	4875	19500	36830	13140	23690		8760	1488	10248		
		146250							335069				47447	
VI	16250		13403	4387	19500	37290	13140	24150		8760	1898	10658		
		130000							359219				58105	
VII	16250		14369	3900	19500	37769	13140	24629		8760	2324	11084		
		113750							383848				69189	
VIII	16250		15354	3413	19500	38267	13140	25127		8760	2768	11528		
		97500							408975				80717	
IX	16250		16359	2925	19500	38784	13140	25644		8760	3229	11989		
		81250							434619				92706	
X	16250		17385	2437	19500	39322	13140	26182		8760	3708	12468		
		65000							460801				105174	
XI	16250		18432	1950	19500	39882	13140	26742		8760	4207	12967		
		48750							487543				118141	
XII	16250		19502	1463	19500	40465	13140	27325		8760	4726	13486		
		32500							514868				131627	
XIII	16250		20595	975	19500	41070	13140	27930		8760	5265	14025		
		16250							542798				145652	
XIV	16250		21712	487	19500	41699	13140	28559		8760	5826	14586		
		00000							571357				160238	

Ezentúl a pénzbeli eredmény a 90 évi engedély-tartam leforgása után következő két alakzat szerint számittatik, és pedig:

Az uj rendszerre nézve alakzat szerint:

$$W = [(I+\tfrac{a}{100})^n K] - [((1+\tfrac{a}{100})^n - 1)\tfrac{100}{a} R]$$

a = 8%-os kamatlábbal

n = az engedély leforgásáig még hátralevő évek számával, t. i. 90 – 7 = 83

K = az első 7 üzleti év után fent kitudott teherrel, vagyis 571357 forint [10. rovat]

R = a vállalat feltevés szerinti évi jövedelmével, vagyis 26280 frt.

W = az engedély leforgása után kitudandó egész teher összegével, vagyis 144715000 frt. — b. é.

Az engedélyezési rendszerre nézve alakzat szerint:

$$W = [(1+\tfrac{a}{100})^n K] + [((1+\tfrac{a}{100})^n - 1)\tfrac{100}{a} R]$$

a = a kamatlábbal, vagyis = 8%

n = az engedély leforgásáig még hátralevő évek számával, t. i. 90 – 7 = 83

K = az első 7 üzleti év után fent kitudott teherrel, vagyis = 160238 frt. [14. rovat]

R = az évenként fizetendő államsegélylyel, vagyis 43800 frt., = 26280 frt. = = 17520 frt. b. p.

W = az engedély leforgása után kitudandó egész teher összegével, vagyis 225250000 frt.

II. KIMUTATÁS

B.

II. FELTEVÉS (HYPOTHESE)

a vállalat valóságos tiszta jövedelme egyenlő a biztositott összegnek, mely 36500 forintot ezüstben = 43800 forintot bankértékben tészen évenként.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
A II. időszakbeli félévek folyó száma	Az uj rendszer szerint									Az eddigi engedélyezési rendszer szerint	Észrevételek
	időnkénti állása a kincstári ezüst utalványoknak		készpénzbeni kiadások				készpénzbeni bevételek	a kiadások többlete			
	névleges összege a félévenként beváltandó kincstári ezüst-utalványoknak (Bonds)	összege a forgalomban levő kincstári utalványoknak (Bons), melyekért az 5. rovatban foglalt kamatok még fizetendők	félévi kamatja: a lefolyt félévben felszámitott készpénz-kiadások többlete egész összegének (10-ik rovat) mint az 1. kimutatásban 8% egy évre	félévi kamatja: a forgalomban levő ezüst kincstári utalványoknak (Bons) (3. rovat) 6% bankértékben évenként 20% és agio mellett ezüstben 5%	Az ezüst kincstári utalványok (Bons) beváltására (2. rovat) bankértékben 20% agio mellett	Összesen	a vállalat feltevés szerinti félévenkénti tiszta jövedelme	a félévenkénti kezelésből	teljes összege		
....	.....	227500	.....	.....	.....	.....	.....	220876	220876	.....	Az ezen rovatban beigtatott összegek az I. kimutatásból vonattak ki.
I	16250	.....	8835	6825	19500	35160	21900	13260	234136	.....	
II	16250	211250	9365	6337	19500	35202	21900	13302	247438	.....	
III	16250	195000	9898	5850	19500	35248	21900	13348	260786	.....	
IV	16250	178750	10431	5363	19500	35294	21900	13394	274180	.....	
V	16250	162500	10967	4875	19500	35342	21900	13442	287622	.....	
VI	16250	146250	11505	4387	19500	35392	21900	13492	301114	.....	
VII	16250	130000	12045	3900	19500	35445	21900	13545	314659	.....	
VIII	16250	113750	12586	3413	19500	35499	21900	13599	328258	.....	
IX	16250	97500	13130	2925	19500	35555	21900	13655	341913	.....	
X	16250	81250	13676	2437	19500	35613	21900	13713	355626	.....	
XI	16250	65000	14225	1950	19500	35675	24900	13775	369401	.....	
XII	16250	48750	14776	1463	19500	35739	21900	13839	383240	.....	
XIII	16250	32500	15330	975	19500	35805	21900	13905	397145	.....	
XIV	16250	16250	15886	487	19500	35873	21900	13973	411118	.....	
		00000									

Ezentúl a pénzbeli eredmény a 90 évi engedély-tartam leforgása után következő két alakzat szerint számittatik, és pedig:

Az uj rendszerre nézve alakzat szerint:

$$W = [(1+\tfrac{a}{100})^n K] - [((1+\tfrac{a}{100})^n - 1)\tfrac{100}{a} R]$$

a = 8%-os kamatlábbal

n = az engedély leforgásáig még hátralevő évek számával, t. i. 90 − 7 = 83

K = az első 7 üzleti év után fent kitudott teherrel, vagyis frt 411118 b. p. [10. rovat]

R = a vállalat feltevés szerinti évi jövedelmével, vagyis frt 43800 b. p.

W = a kitudandó összes **haszonnal**, melyet a vállalat az engedélyi idő tartam leforgásáig szolgáltatand, azaz frt 80537000 — b. p.

Az engedélyezési rendszerre nézve az eredmény egyenlő **zérussal**, mivel ezen feltevés szerint az államnak sem bevétele sem kiadása nincs.

II. KIMUTATÁS

C.

III. FELTEVÉS (HYPOTHESE)

a vállalat valóságos tiszta jövedelme $1^2/_5$ része a biztositott összegnek, mely 36500 forintot ezüstben = 43800 forintot bankértékben tészen évenként.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
A II. időszakbeli félévek folyó száma	Az uj rendszer szerint											Észrevételek
	időnkénti állása a kincstári ezüst utalványoknak		készpénzbeni kiadások				készpénzbeni bevételek	a kiadások többlete			Az eddigi biztositási rendszer szerint	
			félévi kamatja					a félévenkénti kezelésből				
	névleges összege a félévenként beváltandó kincstári ezüst-utalványoknak (Bonds)	összege a forgalomban levő kincstári utalványoknak (Bons), melyekért az 5. rovatban foglalt kamatok még fizetendők	a lefolyt félévben felszámitott készpénz-kiadások többlete egész összegének (10-ik rovat) mint az I. kimutatásban 8% egy évre	a forgalomban levő ezüst kincstári utalványoknak (Bons) (3. rovat) 6% bankértékben évenként 20% és agio mellett ezüstben 5%	Az ezüst kincstári utalványok (Bons) beváltására (2. rovat) bankértékben 20% agió mellett	Összesen	a vállalat feltevés szerinti félévenkénti tiszta jövedelme	készpénzbeli kiadás	készpénzbeli bevétel	készpénzbeli kiadásoknak maradandó teljes összege		
....	.....	227500	.....	.....	.....	.....	.....	220876	.....	220876	.....	
I	16250	.....	8835	6825	19500	35160	30660	4500	.....		.....	Az ezen rovatban beigtatott összegek az I. kimutatásból vonattak ki.
II	16250	211250	9015	6337	19500	34852	30660	4192	.....	225376	.....	
III	16250	195000	9183	5850	19500	34533	30660	3873	.....	229568	.....	
IV	16250	178750	9338	5363	19500	34201	30660	3541	.....	233441	.....	
V	16250	162500	9479	4875	19500	33854	30660	3194	.....	236982	.....	
VI	16250	146250	9607	4387	19500	33494	30660	2834	.....	240176	.....	
VII	16250	130000	9720	3900	19500	33120	30660	2460	.....	243010	.....	
VIII	16250	113750	9819	3413	19500	32732	30660	2072	.....	245470	.....	
IX	16250	97500	9902	2925	19500	32327	30660	1667	.....	247542	.....	
X	16250	81250	9968	2437	19500	31905	30660	1245	.....	249209	.....	
XI	16250	65000	10013	1950	19500	31468	30660	808	.....	250454	.....	
XII	16250	48750	10050	1463	19500	31013	30660	353	.....	251262	.....	
XIII	16250	32500	10065	975	19500	30540	30660	.....	120	251615	.....	
XIV	16250	16250	10060	487	19500	30047	30660	.....	613	251495	.....	
		00000								250882		

Ezentúl a pénzbeli eredmény a 90 évi engedély-tartam leforgása után következő két alakzat szerint számittatik, és pedig:

Az uj rendszerre nézve alakzat szerint:

$$W = [(1+\tfrac{a}{100})^n K] - [((1+\tfrac{a}{100})^n - 1)\tfrac{100}{a} R]$$

a = 8%-os kamatlábbal

n = az engedély leforgásáig még hátralevő évek számával, t. i. 90 – 7 = 83

K = az első 7 üzleti év után fent kitudott teherrel, vagyis frt 250882 b. p. [11. rovat]

R = a vállalat feltevés szerinti évi jövedelmével, vagyis frt 61320 b. p.

W = a kitudandó összes **haszonnal**, melyet a vállalat az engedélyi idő tartam leforgásáig szolgáltatand, azaz frt 212216000.

Az engedélyezési rendszerre nézve az eredmény egyenlő **zérussal**, mivel ezen feltevés szerint az államnak sem bevétele sem kiadása nincs.

III. KIMUTATÁS.

PÉNZÜGYI TERVEZET.

Előjegyzék. Az épitendő 500 mértföldnyi vasút, mely mértföldenkénti valóságos költsége 390,000 frttal számitva összesen 195 milliomot tészen, 5 év alatt helyreállitandó oly módon, hogy 5 fél év lefolyása után $^1/_3$ része, 6 félév mulva annak fele, 8 félév mulva annak $^3/_4$ része s 10 félév mulva az egész 500 mértföldnyi vasút üzletre kész. Átlagba véve jár az épitő vállalkozónak fizetés képen, minden félévben az épitési költség $^1/_{10}$ része, még pedig $41^2/_3\%$ = 8.125,000 frt bankjegyben, vagy 20% agio képen ezüstre átváltoztatva 6.770,834 frt ezüstben, s $58^1/_3\%$ = 11.375,000 frt félévi 5% ezüst szelvényekkel ellátott kincstári ezüst utalványokban, melyek az 5 épitési év lefolyásától fogva 14 félévi részletben beváltandók. Az első időszakot képező 5 épitési év alatt vállalkozónak járó készpénzbeli fizetések, mint is a második időszakot képező 7 év alatt a kincstári utalványok beváltására, mint is a kamatok fedezésére szükségeltendő összegek 5%-es és sorsolás utján beváltandó ezüst kötvények kibocsátása utján megszerzendők. Az első 4 félév alatt, t. i. mindaddig mig a munka még nem nagyon haladt elő, ezen ezüst kötvények 20% ezüst agio mellett, 85% bankjegybeni frtért, a később kibocsátandó ezüst kötvények pedig 90% forintért elhelyeztethetőnek hozattak számadásba. Az üzlet kezdetétől fogva biztosit az állam 36,500 frt tiszta jövedelmet minden mértföld után az arányban, a melyben ezek elkészittetnek, megtekintethetnek. — A vállalkozónak járó bankjegybeni fizetések, mint a kibocsátott ezüst kötvényekért befolyandó összegek, az áttekintet könnyebbitése czéljából ezüstbe lettek átszámitva.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
			Az alaptőke forgalma				Készpénzbeli bevételek ezüstben számitva				Készpénzbeli kiadások ezüstben számitva							
Időszak száma	A lejárt félévnek		kibocsátások az egyes félévekben		fötétele a minden félév végén forgalomban lévő		egyes részletenkénti bevétel a kötvényekért	a 17. rovatban kimutatott készpénzbeli többlet bevétele az utolsó félévben	az egyes félévekre eső biztositott jövedelem	Összegek	a vállalkozónak járandósága az épitésért	kamatokban a kibocsátott s még nem törlesztett 5%-es		törlesztésére a		Összegek	A lejárt félévből fennmaradt többlet-bevételek, melyek a következő félévre átirandók	Jegyzékek
	sz.	kelte	kincstári utalványok	kötvények	kincstári utalványoknak	kötvényeknek						kincstári utalványoknak	kötvényeknek	kincstári utalványoknak	kötvényeknek			
			Névértékben															
I	1	31. december 1870	11375000	9600000	11375000	9600000	6800000	.....	.....	6800000	6770834	.....	.....	.....	.....	6770834	29166	**I. Időszak** (1870. évtől 1875. junius 30.) magában foglalja az 5. épitési évet, mely idő alatt az épitkező vállalkozónak kincstári utalványok s kötvények kibocsátása által beszerzendő összegek az épitési költség erejéig járnak.
„	2	30. junius 1871	11375000	10300000	22750000	19900000	7295833	29166	.....	7324999	6770834	284375	240000	.....	.....	7295209	29790	
„	3	31. december 1871	11375000	11050000	34125000	30950000	7827083	29790	.....	7856873	6770834	568750	497500	.....	.....	7837084	19789	
„	4	30. junius 1872	11375000	11850000	45500000	42800000	8393750	19789	.....	8413539	6770834	853125	773750	.....	.....	8397709	15830	Az 5-ik félév végén 1872. december 31-én az 500 mértföld $^1/_3$=166$^2/_3$ mértföld üzletre kész.
„	5	31. december 1872	11375000	12000000	56875000	54800000	9000000	15830	.....	9015830	6770834	1137500	1070000	.....	.....	8978334	37496	
„	6	30. junius 1873	11375000	8650000	68250000	63450000	6487500	37496	3041667	9566663	6770834	1421875	1370000	.....	.....	9562709	3954	A 6-ik félév végén, azaz 1873. junius 30-án, megint 83$^1/_3$ mértföld adatnak át az üzletnek s igy összesen 250 mértföld van az üzletben.
„	7	31. december 1873	11375000	7350000	79625000	70800000	5512500	3954	4562500	10078954	6770834	1706250	1586250	.....	.....	10063334	15620	
„	8	30. junius 1874	11375000	7950000	91000000	78750000	5962500	15620	4562500	10540620	6770834	1990625	1770000	.....	.....	10531459	9161	
„	9	31. december 1874	11375000	5550000	102375000	84300000	4162500	9161	6843750	11015411	6770834	2275000	1968750	.....	.....	11014584	827	A 8 ik félév végén, t. i. 1874. évi junius 30-án, ujra további 125 mértföld kész, összesen 375 mértföld.
„	10	30. junius 1875	11375000	6150000	113750000	90450000	4612500	827	6843750	11457077	6770834	2559375	2107500	.....	.....	11437709	19368	
II	1	31. december 1875	.....	5450000	105625000	95900000	4087500	19368	9125000	13231868	.....	2843750	2261250	8125000	.....	13230000	1868	A 10-ik félév végén az egész épitési időszak lejárván, megszünik a vállalkozónak járó minden fizetése s az államnak meg van az 500 mértföldje üzletben.
„	2	30. junius 1876	.....	5400000	97500000	101300000	4050000	1868	9125000	13176868	.....	2640625	2397500	8125000	.....	13163125	13743	
„	3	31. december 1876	.....	5300000	89375000	106600000	3975000	13743	9125000	13113743	.....	2437500	2532500	8125000	.....	13095000	18743	
„	4	30. junius 1877	.....	5200000	81250000	111800000	3900000	18743	9125000	13043743	.....	2234375	2665000	8125000	.....	13024375	19368	
„	5	31. december 1877	.....	5100000	73125000	116900000	3825000	19368	9125000	12969368	.....	2031250	2795000	8125000	.....	12951250	18118	
„	6	30. junius 1878	.....	5000000	65000000	121900000	3750000	18118	9125000	12893118	.....	1828125	2922500	8125000	.....	12875625	17493	
„	7	31. december 1878	.....	4900000	56875000	126800000	3675000	17493	9125000	12817493	.....	1625000	3047500	8125000	.....	12797500	19993	
„	8	30. junius 1879	.....	4800000	48750000	131600000	3600000	19993	9125000	12744993	.....	1421875	3170000	8125000	.....	12716875	28118	**III. Időszak** alatt 1882. év julius 1-től 1893. december végéig megkevesbedik az összes tartozás a kötvényekre, (6-ik rovat) a minden félévben azok törlesztésére eső összeggel.
„	9	31. december 1879	.....	4650000	40625000	136250000	3487500	28118	9125000	12640618	.....	1218750	3290000	8125000	.....	12633750	6868	
„	10	30. junius 1880	.....	4600000	32500000	140850000	3450000	6868	9125000	12581868	.....	1015625	3406250	8125000	.....	12546875	34993	
„	11	31. december 1880	.....	4400000	24375000	145250000	3300000	34993	9125000	12459993	.....	812500	3521250	8125000	.....	12458750	1243	
„	12	30. junius 1881	.....	4350000	16250000	149600000	3262500	1243	9125000	12388743	.....	609375	3631250	8125000	.....	12365625	23118	
„	13	31. december 1881	.....	4200000	8125000	153800000	3150000	23118	9125000	12298118	.....	406250	3740000	8125000	.....	12271250	26868	
„	14	30. junius 1882	.....	4050000	.....	157850000	3037500	26868	9125000	12189368	.....	203125	3845000	8125000	.....	12173125	16243	
III	1	31. december 1882	.....	.....	.....	152700000	.....	16243	9125000	9141243	.....	.....	3946250	.....	5150000	9096250	44993	
„	2	30. junius 1883	.....	.....	.....	147350000	.....	44993	9125000	9169993	.....	.....	3817500	.....	5350000	9167500	2493	
„	3	31. december 1883	.....	.....	.....	141950000	.....	2493	9125000	9127493	.....	.....	3683750	.....	5400000	9083750	43743	
„	4	30. junius 1884	.....	.....	.....	136350000	.....	43743	9125000	9168743	.....	.....	3548750	.....	5600000	9148750	19993	
„	5	31. december 1884	.....	.....	.....	130650000	.....	19993	9125000	9144993	.....	.....	3408750	.....	5700000	9108750	36243	
„	6	30. junius 1885	.....	.....	.....	124800000	.....	36243	9125000	9161243	.....	.....	3266250	.....	5850000	9116250	44993	
„	7	31. december 1885	.....	.....	.....	118800000	.....	44993	9125000	9169993	.....	.....	3120000	.....	6000000	9120000	49993	
„	8	30. junius 1886	.....	.....	.....	112600000	.....	49993	9125000	9174993	.....	.....	2970000	.....	6200000	9170000	4993	
„	9	31. december 1886	.....	.....	.....	106300000	.....	4993	9125000	9129993	.....	.....	2815000	.....	6300000	9115000	14993	
„	10	30. junius 1887	.....	.....	.....	99850000	.....	14993	9125000	9139993	.....	.....	2657500	.....	6450000	9107500	32493	
„	11	31. december 1887	.....	.....	.....	93200000	.....	32493	9125000	9157493	.....	.....	2496250	.....	6650000	9146250	11243	
„	12	30. junius 1888	.....	.....	.....	86400000	.....	11243	9125000	9136243	.....	.....	2330000	.....	6800000	9130000	6243	
„	13	31. december 1888	.....	.....	.....	79450000	.....	6243	9125000	9131243	.....	.....	2160000	.....	6950000	9110000	21243	
„	14	30. junius 1889	.....	.....	.....	72300000	.....	21243	9125000	9146243	.....	.....	1986250	.....	7150000	9136250	9993	
„	15	31. december 1889	.....	.....	.....	65000000	.....	9993	9125000	9134993	.....	.....	1807500	.....	7300000	9107500	27493	
„	16	30. junius 1890	.....	.....	.....	57500000	.....	27493	9125000	9152493	.....	.....	1625000	.....	7500000	9125000	27493	
„	17	31. december 1890	.....	.....	.....	49800000	.....	27493	9125000	9152493	.....	.....	1437500	.....	7700000	9137500	14993	
„	18	30. junius 1891	.....	.....	.....	41950000	.....	14993	9125000	9139993	.....	.....	1245000	.....	7850000	9095000	44993	
„	19	31. december 1891	.....	.....	.....	33850000	.....	44993	9125000	9169993	.....	.....	1048750	.....	8100000	9148750	21243	
„	20	30. junius 1892	.....	.....	.....	25600000	.....	21243	9125000	9146243	.....	.....	846250	.....	8250000	9096250	49993	
„	21	31. december 1892	.....	.....	.....	17100000	.....	49993	9125000	9174993	.....	.....	640000	.....	8500000	9140000	34993	
„	22	30. junius 1893	.....	.....	.....	8400000	.....	34993	9125000	9159993	.....	.....	427500	.....	8700000	9127500	32493	
„	23	31. december 1893	.....	.....	.....		.....	32493	9125000	9157493	.....	.....	210000	.....	8400000	8610000	547493